

2. Замула А. Ю. Міжнародно-правова заборона катування як фактор впливу на ефективність боротьби з тероризмом. дисерт. на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.11 – міжнародне право/ А. Ю. Замула; Національний авіаційний університет. – К., 2017. – 285 с.

3. Антипенко В.Ф. Теории мирового развития и антитеррористическое право. Логика сопрягаемости / В.Ф. Антипенко. – К., 2007. – 440 с.

4. Широкова-Мурараш О.Г. Становлення науки «Міжнародне антитерористичне право» в Україні / О.Г. Широкова-Мурараш // Держава і право. – Випуск 56. – С. 468–477.

5. Антипенко А. В. Конфліктологічний підхід у міжнародно-правовому регулюванні боротьби з тероризмом: автореф. дисерт. на здобуття наукового ступеня канд. юрид. наук за спеціальністю 12.00.11 – міжнародне право/ А. В. Антипенко; Національний університет «Одеська юридична академія». – Од., 2013. – 20 с.

Магновський І.Й.,

*доктор юридичних наук, доцент, професор
кафедри міжнародного, конституційного та
адміністративного права*

*Івано-Франківський юридичний інститут
Національний університет «Одеська юридична академія»
(м. Івано-Франківськ, Україна)*

ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСНОВНИХ ПРАВ І СВОБОД ГРОМАДЯН УКРАЇНИ ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Європейські інтеграційні процеси обумовлюють необхідність вироблення єдиних підходів щодо утвердження та розвитку демократії в Україні, де одним із ключових стержнів у сфері забезпечення прав і свобод громадян постають органи місцевого самоврядування. Більше того, як наголошує Е.В. Горян, наближеність до людини, поєднання рис інституту громадянського суспільства й органу публічної влади зумовлює особливе місце органів місцевого самоврядування у конституційно-правовому механізмі забезпечення основних прав і свобод громадян України. При цьому ефективне функціонування органів місцевого самоврядування у сфері забезпечення основних прав і свобод громадян неможливе без взаємодії з іншими суб'єктами конституційно-

правового механізму. У зв'язку з цим взаємодія з органами державної влади та інституціями громадянського суспільства розглядається під кутом здійснення органами місцевого самоврядування своїх повноважень [1, с. 3].

Враховуючи указане вище існує витребувана часом нагальна потреба в новітніх підходах вивчення організаційно-правових проблем діяльності і практики функціонування органів місцевого самоврядування у контексті ефективного забезпечення прав та свобод громадян в умовах сьогодення. Усі ці обставини актуалізують і визначають доцільність та необхідність даних досліджень.

Означеній проблемі у певній мірі присвятили свої доробки такі вітчизняні науковці як М.О. Баймуратов, О.М. Бориславська, К.Г. Волинка, Е.В. Горян, М.І. Корнієнко, В.В. Кравченко, А.М. Колодій, О.В. Марцеляк, А.Ю. Олійник, П.М. Рабінович, В.О. Серьогін, Ю.М. Тодика, О.Ф. Фрицький, Ю.С. Шемшученко, О.Н. Ярмиш та ряд інших, напрацювання котрих містять корисний за обсягом фактичний матеріал та спонукає до подальших правових досліджень вітчизняної системи місцевого самоврядування як ключового фактора забезпечення основних прав і свобод громадян України, з урахуванням європейських стандартів.

Метою реформування органів місцевого самоврядування в Україні є підвищення якості життя людини за рахунок створення умов для сталого розвитку територіальних громад як самостійних та дієздатних соціальних спільнот, члени яких матимуть можливість ефективно захищати власні права та інтереси шляхом участі у вирішенні питань місцевого значення. Серед основних принципів, на яких має ґрунтуватися концепція сталого розвитку на місцевому рівні, можна виділити такі: керований та стратегічний характер місцевого розвитку – з урахуванням не тільки сучасних, а й потенційних потреб територіальної громади; відносність, обмежень, які існують у сфері використання природного потенціалу, що пов'язано із сучасним рівнем техніки і соціальної організації, а також із здатністю біосфери до самовідновлення; соціальна справедливість розподілу та вживання благ, зокрема запобігання надмірному використанню ресурсів, досягнення рівноваги між використанням ресурсів та екологічними можливостями території, забезпечення енергозбереження й енерговідновлення; інтеграція інноваційної, стратегічної та проектної діяльності на місцевому рівні для підвищення ефективності й результативності управління у сфері забезпечення сталого розвитку територіальної громади [2].

Звісно базовим суспільствоутворювальним елементом, основним стрижнем місцевого самоврядування в Україні є територіальна громада. Від її якісних характеристик,

дієвості, здатності вирішувати питання місцевого значення залежить загальний поступ суспільства й держави [3]. Утім у сучасній науці не існує цілісної, розвинутої теорії розвитку територіальної громади. Забезпечення правової, організаційної та фінансової автономії місцевого самоврядування – одна з головних передумов гарантування місцевого самоврядування, а звідси й розбудови демократичної держави та громадянського суспільства.

Особливу роль органів місцевого самоврядування у забезпеченні прав і свобод людини та громадянина відмітила І.Л. Литвиненко. По-перше, вони є основною ланкою представницької системи, на що справедливо наголошувалось як радянськими, так і сучасними науковцями. По-друге, органи місцевого самоврядування знаходяться найближче до громадян, які мешкають на відповідній території, тому можуть швидко, конкретно і з найменшими витратами вирішити значну частину питань, що виникають. Окрім того, вони володіють механізмами найширшого залучення громадян до розв'язання місцевих проблем – у такий спосіб відбувається посилення ролі самих членів територіальної громади в покращенні життєвого рівня населення і задоволенні своїх потреб [4].

Місцевому самоврядуванню надається важлива роль і в європейських інтеграційних процесах. Особливістю міжнародних стандартів у сфері місцевого самоврядування є те, що вони регламентують спільно розроблені державами принципи підходи та міжнародні легальні принципи становлення, формування та функціонування інституту місцевого самоврядування на території певних держав. Вони повинні бути для всіх націй стандартами, яких необхідно прагнути, намагаючись досягти більш демократичного процесу, покращуючи у такий спосіб добробут свого населення [5, с. 13–15].

На сучасному етапі розвитку українського суспільства функціонування інституту виборів на місцевому рівні є одним із найпереконливіших свідчень і критеріїв просування суспільства на шляху демократизації. Адже місцеве самоврядування – це той рівень влади, який найбільш наближений до населення, ним формується і йому підконтрольний, на якому вирішуються питання задоволення основних життєвих потреб населення [6].

Висновок.

Таким чином, місцеве самоврядування нині виступає важливим фактором демократизації суспільного життя, децентралізації управління та необхідною передумовою становлення громадянського суспільства, наближення влади до її джерела – народу. В

Україні закладено конституційні засади місцевого самоврядування, ратифіковано Європейську хартію місцевого самоврядування, прийнято низку базових нормативно-правових актів, які регулюють діяльність органів місцевого самоврядування. Разом з тим, як зазначено в Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, система місцевого самоврядування на сьогодні не задовольняє потреб суспільства. Функціонування органів місцевого самоврядування у більшості територіальних громад не забезпечує створення та підтримку сприятливого життєвого середовища, необхідного для всебічного розвитку і самореалізації людини, захисту її прав, надання мешканцям територіальних громад якісних та доступних публічних послуг. Водночас недостатньо використовуються можливості, надані Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21 травня 1997 року, у сфері захисту місцевого самоврядування шляхом реалізації заходів відповідальності за не вирішення питань місцевого значення, розглянутих на місцевих референдумах, зборах, сходах громадян, рішень органів і посадових осіб місцевого самоврядування, прийнятих у межах їх повноважень [7, с. 3]. А тому, вдосконалення діяльності органів місцевого самоврядування на сучасному етапі та подальший їх розвиток в Україні є важливою складовою збалансованого вирішення як політичних питань, так і соціально-економічних завдань на її території, кінцевим результатом чого є ефективне забезпечення прав і свобод громадян на місцях.

Список використаних джерел:

1. Горян Е.В. Органи місцевого самоврядування у конституційно-правовому механізмі забезпечення основних прав і свобод громадян України [Текст]: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02 – конституційне право / Елла Володимирівна Горян ; Інститут законодавства Верховної Ради України. – Київ, 2005. – 22 с.
2. Толкованов В.В. Модернізація служби в органах місцевого самоврядування: нові підходи та інноваційні інструменти / В.В. Толкованов // Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. пр. ОРІДУ НАДУ. – Одеса, 2011. – IV т. – С. 238–246.
3. Шаповалов О.В. Надаймо самостійності, вивільнімо динамізм та енергію [Текст] / О.В. Шаповалов // Віче. – 2006. – № 5–6 (170–171). – С. 39–40.
4. Литвиненко І.Л. Діяльність органів місцевого самоврядування по забезпеченню конституційних прав і свобод людини та громадянина [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02 – конституційне право / І.Л. Литвиненко; Нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2003. – 20 с.

5. Всесвітня декларація місцевого самоврядування // Місцеве і регіональне самоврядування в Україні. – 1995. – № 1–2. – С. 13–15.

6. Мадьярова А.В. Принципи і критерії визначення державних повноважень, які можуть передаватися органам місцевого самоврядування // Підготовлено для системи Консультант Плюс, К., 2006. – 78 с.

7. Місцеве самоврядування в Україні: сучасний стан та основні напрями модернізації : наук. доп. / [редкол. : Ю.В. Ковбасюк, К.О. Ващенко, В.В. Толкованов та ін.] ; за заг. ред. д-ра наук з держ. упр., проф. Ю.В. Ковбасюка. – К. : НАДУ, 2014. – 128 с.

Олійник А.Ю.

*кандидат юридичних наук, професор,
професор кафедри господарського права
факультету підприємництва та права
Київського національного університету
технологій та дизайну.
(м. Київ, Україна)*

ПРАВОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ: ПОНЯТТЯ ТА СТРУКТУРА

З моменту проголошення «Декларації про державний суверенітет України» та «Акту про незалежність» Україна взяла курс на розбудову власної політичної і правової систем. Процес національного відродження України, розбудова української держави має привести нас до створення сучасного громадянського суспільства та розвинутої правової системи. Для здійснення цієї роботи і досягнення мети необхідні знання не тільки існуючих правових систем сучасності, але й тенденцій їх розвитку в XXI столітті. Метою нашого дослідження є визначення поняття та структури правової системи України, як одної з країн розвитку правової системи якої знаходиться у Європейському правовому полі. Для реалізації поставленої мети необхідно вирішити низку задач: 1) дослідити джерела щодо розуміння основних правових систем сучасності; 2) визначити ознаки і сформулювати поняття правової системи України; 3) означити коло структурних елементів Української правової системи; 4) сформулювати висновки і рекомендації.